

Рік VIII.

Р. 1899 кн. I.

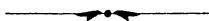
Т. XXVII.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

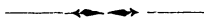
REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŠKYJ

VIII Jahrgang.

1899, I B,

B. XXVII.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

Miscellanea.

До історії „руського обряду“ в старій Польщі.

“ Подаю із збірки актів Дрогобицького старіства, зладженої 1568 р. (Московський архив міністерства справедливости, відділ Литовської Метрики IV В N. 22), цікаву грамоту кор. Жигмонта, де він у відповідь на петицію дрогобицьких міщан-католиків, що бояли ся, аби місцеві Русини не виставили собі церкви в місті, і запевняли, що там ніколи руської церкви не бувало, — постановляє, що Русинам не вільно буде ставити своєї церкви, коли перед тим ніколи там її не було.

Як ні цікавий сам по собі сей документ для історії „руського обряду“ в старій Польщі, можна пожалувати, що король не умотивовав при тім сю справу докладнійше. Діло в тім, що питанне про будову нових православних церков в землях давньої Польщі не вияснено докладно до тепер. Звісна річ, як в. кн. литовський Олександр не згожувався поставити православну церкву для своєї жінки Олени, доньки Івана III московського, покликуючись на постанови „своїх предків, батька і свої власні“, що число „церков грецького закона“ не вільно помножати. Недавно отсе др. Папе опублікував уривок з листу якогось ксіондза з Перемищини з 90-х рр. XV в., де той, доносячи своему єпископу про поставленне нової православної церкви, підносить, що православні се вчинили противзаконно: *illud statutum iuris terrestris, quod disponit nullam sinagogam de cetero in partibus Russie edificare, solum proximam casui aut ruine reformare, non attendendo* (Wiadomość o archiwach węgierskich — Archiwum komisji historycznej т. VIII с. 451). В своїй грамоті

Жигмонт, як бачимо, не припускає можливості заборонити Русинам ставити церкву, коли вона була вже коли небудь перед тим, а й свою заяву наче б то уважає спеціальною ласкою (*libertas*) для міщан-латинників.

Король Жигмонт обіцяє дрогобицьким католикам, що ніколи не дозволить збудувати в Дрогобичи руської церкви, 21 квітня 1540 р.

Ne sinagoga rutenica in oppido aedificetur.

Sigismundus, Dei gratia, rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae ac Masouiae etc. dominus et haeres.

Significamus tenore praesentium quibus expedit universis, quia oppidani nostri drohobicenses, metuentes, ne homines rittus rutenici, illud oppidum incolentes, sinagogam ibidem extruerent seu aedificarent, supplicarunt nobis, ne praefatis Rutenis aedificandi ipsam synagogam potestatem faceremus, allegando nunquam antehac eam ipsam illic in ipso fuisse oppido. Quorum supplicationibus ut iustis benigne annuentes, ita quidem, si praefata synagoga in eodem oppido Drohobycz nunquam antehac fuit, illos circa ipsam libertatem et usum conseruauimus et conseruamus, nec eisdem Rutenis aedificandam synagogam praedictam admittimus, insuper quo praesentes litteras ex cancellaria nostra extradi illic mandauimus, quibus in testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Cracouiae feria quarta proxima post dominicam Iubilate anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo, regni vero nostri trigesimo quarto. Relatio Magnifici Pauli de Volia r. P. cancellarij, burgrabij crac. et capitanei gostinen. Paulus de Volia cancellarius scit.

М. Грушевський.

Причинки до історії Галичини в XVIII віці.

Кожному, хто займав ся історією нашого краю, а особливо історією селянства, відомо, як тяжко а нераз і зовсім неможливо роздобути подробиці місцевого громадського життя давніших літ. Судові, скарбові та політичні архіви у нас доси щільно замкнені і приступні хіба для осіб урядових; те, що доси опубліковано — едикти, закони та деякі розпорядження — звичайно стилізоване дуже загально і не може вважати ся першорядним історичним